

TYÖHÖN LIITTYVIÄ PELISÄÄNTÖJÄ – näin toimitaan 2020-luvulla

ERIKOISTUVAN FYSIKON TEHTÄVÄT JA PEREHDYTYS: Erikoistuvan fyysikon tehtäviin kuuluu paljon opettelua ja kouluttautumista, sekä itsenäisesti että pätevien fyysikoiden ohjauksessa. Oppiminen on osa erikoistuvan fyysikon työtä, ja on normaalia, että oppimisvaiheessa työtehtäviin kuluu enemmän aikaa – *se on silti työaikaa*. Erikoistuva fyysikko perehtyy sairaalafysiikan teoretietoon myös omalla ajallaan, mutta kaikki sellaiset osat erikoistuvan fyysikon perehdytystä, jotka kuuluvat välttämättöminä osina pätevän fyysikon tehtäviin, ovat aina myös erikoistuvan fyysikon työaikaa. *Esimerkiksi laadunvalvonta- tai annosmittaukset, jotka kuuluvat fyysikon ydinosaamiseen, kuuluvat erikoistuvan fyysikon perehdytykseen ja ne eivät voi olla vapaaehtoisia tai omalla ajalla seurattavia, ja ne ovat siten kokonaisuudessaan työaikaa. Sama koskee vaikkapa näiden mittausten ohjeisiin perehtymistä.*

ERIKOISTUVAN FYSIKON KOULUTUKSEN ORGANISOINTI: Yliopistosairaaloiden tulee huolehtia koulutuksen yhtenevästä ja korkeasta laadusta koulutuspaikasta riippumatta. Koulutuksen järjestämisessä on myös kuultava erikoistuvan fyysikon toiveita mahdollisuuksien mukaan, ja suunnitelma käytännön harjoittelun järjestämisestä tulee tehdä yhdessä kouluttajan ja erikoistuvan fyysikon kesken.

TYÖAIKA: Sairaalafyysikon ja erikoistuvan fyysikon työaika määritetään työsopimuksessa, ja yleensä se on 37 h 45 minuuttia viikossa (KVTES 20-21). Työnantajalla on velvollisuus ilmoittaa työvuorot hyvissä ajoin, sekä järjestää toteutuneiden työtuntien seuranta.

RUOKATAUKO: Joissain sairaaloissa ruokatauko kuuluu työaikaan, tällöin se toteutetaan joustavasti työn ohessa ja kestää 20 min. Jos ruokatauko ei ole työaikaa, ei ruokatauon aikana myöskään tehdä työtehtäviä, esimerkiksi vastata puhelimeen. *Mikäli työnantaja edellyttää vastaamaan puhelimeen myös ruokatauon aikana, on ruokatauko kokonaisuudessaan työaikaa, mutta työnantajalla on edelleen velvollisuus osoittaa työntekijälle 30 minuutin ruokatauko työpäivän aikana.* Työntekijän omalla ajalla puhelinta ei ole velvollisuutta pitää mukana, ja työntekijä voi halutessaan poistua työpaikalta.

YLITYÖ: Toimessa olevalle ylityö on vapaaehtoista. Ylityö korvataan aina, joko vapaana tai rahana, KVTESin ja organisaation sääntöjen mukaisesti. Jos ylitöitä ei korvata, on kyse harmaasta työstä, jolloin työnantaja toimii laittomasti. On olemassa sekä vuorokautista ylityötä ja viikkoon tai pidempään työaikajaksoon liittyvää ylityötä, joista määräävät KVTES sekä työaikalaki. Ylityö tehdään aina työnantajan kirjallisesta määräyksestä, mutta työnantaja voi myös antaa työntekijälle luvan tehdä oman harkintansa mukaan tarpeelliset ylityöt.

TASA-ARVO: Fyysikoita ja erikoistuvia fyysikoita on monen ikäisiä ja monista lähtökohdista ponnistaneita. Fyysikon osaaminen ei katso ikää, sukupuolta, rotua tai muita vastaavia tekijöitä. Työttömyys/pojittelu ei ole tätä päivää, eikä kuulu ammattimaiseen käytökseen. Perhevapaat ovat jokaisen perheellisen oikeus, eikä niiden tule vaikuttaa työsuhteen jatkumiseen.

OIKEUDENMUKAISUUS: Jokainen fyysikko ja erikoistuva fyysikko ansaitsee oikeudenmukaista ja asiallista kohtelua. Työsuhteen tai erikoistumiskoulutuksen jatkumisella ei saa kiristää työntekijää suostumaan ehtoihin, jotka eivät koske kaikkia (esimerkiksi ylitöihin suostuminen ylipäättään, tai jopa korvauksetta). Tällaisissa tapauksissa Sairaalafysikot ry rohkaisee tekemään ilmoituksen epäasiallisesta kohtelusta TEK:n tuella.

Sairaalafysikot ry:n kannanotto

MUUTTUVAT TILANTEET JA VAPAA LIKKUVUUS: Muuttuvat elämäntilanteet vaikuttavat myös fyysikoihin. Asuinpaikan vaihtaminen voi johtaa työnantajan vaihtumiseen tai toisinpäin. Osaavan työntekijän siirtyminen on yhden sairaanhoitopiirin tappio ja toisen voitto, mutta näissäkin tilanteissa työntekijä ansaitsee asiallista kohtelua. Liikkuvuus yli sairaanhoitopiirien tai valtioidenkin rajojen yli on erinomainen tapa lisätä osaamista kummallakin puolella rajaa.

TUKI ONGELMATILANTEISSA: Yleensä ristiriitatilanteissa kannattaa ensin keskustella asiasta avoimesti oman esimiehen kanssa. Työpaikoilla luottamusmiehet auttavat työehtoihin liittyvissä ongelmatilanteissa. Työsuojeluvaltuutetut tukevat mm. epäasiallisen kohtelun tilanteissa tai kiusaamistilanteissa. Sairaalafysikot ry, yhdistyksen nuorisovastaavat ja viime kädessä TEK ovat myös työntekijän tukena, ja tarvittaessa viemässä asioita eteenpäin.